Hållbarhets-redovisning

2022

STARKA

Referens: Rönne Brygga, Ängelholm

Innehåll:

s. 3 Att navigera bland kriser och möjligheter
s. 4 Vad vi gör - Starka på miljö
s. 5 ”Snåla och fossilfria” – Våra hållbarhets-satsningar 2022
s. 6 Hållbara stommar i husprojekt
s. 8 Nu skapar vi #greencityline - med hållbara stödmurar och trappor
s. 10 Vår hållbarhetsstrategi
s. 12 Hållbart arbetsliv
s. 13 Reportage: Från ax till limpa
s. 15 Hållbara affärer
s. 16 Hållbar verksamhet
s. 18 Så har vi räknat
s. 21 Hållbara produkter
s. 22 ”Från kalk till balk” – våra EPD:er
s. 24 Reportage: Hållbarhet i alla led
s. 26 Intressentdialog
s. 27 Länksamlingar

Att navigera bland kriser och möjligheter

FN:s senaste klimatmöte står fast vid målet att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader Celsius, men den dystra prognosen pekar på mer än 2,5 graders höjning. Ett annat viktigt och historiskt beslut fattades under året: Att skydda 30 % av jordens yta för bevarandet av biologisk mångfald. Extremåret 2022 innehöll också många och svårbedömda omvärldsfaktorer som covid, prisökningar i spåret av kriget i Ukraina, energi- och cementkris samt inflation med räntehöjningar som påverkat hela byggsektorn.

Utmaningen består i att hålla fokus på hållbarhetsfrågorna samtidigt som omvärlden snabbt förändras. Starka-koncernens VD Lena Holst och Starka Betongelements VD Peter Weidemanis är eniga: Starka har ett genuint intresse att göra bättre för miljö och klimat. ”Omvärlden ska inte påverka vårt hållbarhetsarbete. Vi ska göra vår hemläxa”, säger Lena. Inom verksamheten handlar det om att säkerställa resurstillgångar såsom vattenförbrukning och egen elförsörjning och att fortsätta arbetet med klimatförbättrad betong*. Det som kan göra skillnad på lång sikt är något koncernen vill fortsätta jobba med.

Peter spanar framåt där behovet av att bygga kommer vara fortsatt stort men prispressat och konstaterar:

”Med samverkan i tidigt skede och gemensamma mål tillsammans med kunder kan vi göra stor skillnad.” Slimmade konstruktioner innebär mindre mängd material med både sänkta kostnader och klimatpåverkan.

Samtidigt blomstrar det i vår verksamhet med stödmurar och andra komplementprodukter – Starka Betongprodukter. ”Möjliggörandet av biologisk mångfald, vattenhantering och tillgänglighetslösningar med hjälp av stödmurar är egentligen självklar, men behövde förtydligas”, säger koncernens hållbarhetschef Sara Brantvall. Målet är att få våra kunder att detaljplanera markkonstruktioner samtidigt som byggnaderna. ”Här kan vi bidra med positiva avtryck för både människa och miljö”, poängterar Sara.

Från vänster: Koncernchef Lena Holst, Hållbarhetschef Sara Brantvall samt VD Starka Betongelement Peter Weidemanis

”Omvärlden ska inte påverka vårt hållbarhetsarbete”

Lena Holst, Koncernchef

*"Så har vi räknat" - se sid 18-19

Vad vi gör - Starka på miljö

Vi är ett självständigt privatägt företag i tredje generationen som tillsammans med våra kunder utvecklar och säljer betongvaror som produceras i egna fabriker.

Flexibla systemlösningar – elementfabriker i Kristianstad och Arboga
Vi erbjuder kompletta stomsystem och flexibla systemlösningar till bland annat industrier, kontor, skolor, offentliga byggnader och bostäder. Vi är en partner i hela värdekedjan där vi ansvarar för projektering, produktion och montage. Att ha Starka som samarbetspartner innebär korta kontaktvägar och hög grad av service. Genom öppen, personlig och kreativ dialog med kunden skapar vi betongelementens form, funktion och uttryck. Våra elementprodukter har utgivna EPDer* och är registrerade och bedömda i Byggvarubedömningen. De är godkända för användning i Svanen-märkta hus. Vi levererar enligt hållbarhetskraven för Miljöbyggnad, Leed, Breeam och Noll-CO_2.

Hållbara stödmurar i unik design – stödmursfabrik i Ängelholm
Vi är ledande tillverkare av stödmurselement och markkompletteringar såsom blocksteg och busshållplatsstöd i södra Sverige. Stödmurar används med fördel som stöd mot fyllnadsmassor vid terrassering och anläggningar och möjliggör planteringar för biologisk mångfald och tillgängliggör höjdskillnader för rullstolsburna. Våra produkter används i såväl villaträdgårdar som skolor och järnvägsbyggen. Nytt för i år är vår tredjepartsgranskade stödmurs-EPD*.

Hållbarhetsredovisningen är utförd genom sammanställning av interna erfarenheter, extern intressentdialog och dokumentation. Rapporten är en del av Starkas förvaltningsberättelse för 2022 och avser samma period som årsredovisningen.

Hållbarhetsredovisningen omfattar våra tre bolag:

Starka AB - (556735-9541)
Starka Betongelement AB - (556648-6238)
Starka Betongprodukter AB - (559233-3958)

* Environmental Product Declarations, Miljövarudeklarationer

”Snåla och fossilfria” – Våra hållbarhetssatsningar 2022

Under 2022 kunde vi stolt konstatera att vi genom att köpa klimatklok el och driva våra fordon med HVO-bränsle* kan titulera vår fabriksproduktion fossilfri. Men vi nöjer oss inte där. Det gäller att använda energi och resurser klokt och vid rätt tidpunkt – att snåla.

Vi fortsätter att leverera klimatförbättrad betong - drygt en fjärdedel av alla våra produkter, närmare bestämt. Nytt för i år är att vår fabrik i Kristianstad producerar egen solcellsel, vilket under året har motsvarat 7 % av fabrikens förbrukning. Målet är att alla våra fabriker i framtiden ska ha egen el-produktion kompletterat med fler smarta lösningar för sänkt energianvändning och kanske energi-lagring. Alla våra arbetsplatser är nu försedda med elladdstolpar till vår personalbilsflotta och vi har tecknat avtal för transporter med HVO-bränsle för flera av våra råvaror.

I Arboga har vi invigt vår nya fabrik som har byggts ut för fördubblad kapacitet och en hållbar fabriks-miljö. Till exempel drivs våra nya svävande truckar med tryckluft och vi har tagit ”brödrosten” i drift. Där kan vi efterbehandla betongelement på ett arbetsmiljövänligt sätt.

Vattenanvändning blir en allt viktigare samhällsfråga. Vårt mål är att inte släppa ut något vatten, utan återanvända allt vårt spillvatten som uppstår vid spolning av anläggning och fabriksutrustning. Därför är vår fabrik i Kristianstad den första att utrustas med en recyclinganläggning där vi kan återanvända både vatten och betongspill.

Vi är måna om vårt avtryck i omvärlden genom att samverka och investera utanför verksamheten. Bland annat har vi skänkt kasserade håldäckselement till artificiella torskrev i Hanöbukten, utanför Åhus. Vi bidrar sedan många år till Tara Bodong och skolgången för flickor i norra Indien, och årets julklapp skänkte vi till VI-skogen för trädplantering i östra Afrika. Åtgärden motsvarade hela årets klimatpåverkan från verksamhetens el och fjärrvärmeanvändning – en klimat- och samhälls-investering.

** Se certifikat för klimatklok el från vår elleverantör på vår hemsida. HVO-bränsle: Diesel av Hydrerad Vegetabilisk Olja är ett förnybart drivmedel för dieselmotorer som helt kan ersätta diesel från fossila källor.*

Genom att märka våra hållbarhetssatsningar med vår Green Direction-stämpel blir det transparent vad vi gör och när vi gör det

I augusti firade vi både 90 år som företag och invigningen av vår ombyggda fabrik i Arboga. TV: Hållbarhetsprofilen Amanda Borneke gästtalade och konferencier Matilda Alborn

Hållbara stommar i husprojekt

Ett urval av årets projekt med olika bidrag till samhället, där vi projekterat i samverkan med kunden, tillverkat stommarna i våra elementfabriker och monterat dem på plats. #viärsamhällsbyggare

01. Årstahusen, Årstaberg

Här har Starka projekterat, producerat och monterat hela stommen till sammanlagt 350 lägenheter. Kv Fritiden består av fyra huskroppar med underliggande garage, där huset ”Beundra” reser sig hela 24 våningar. Allt på ett fantastiskt läge mitt mellan natur och city med vidsträckt utsikt över vackra Stockholm. Här finns allt från den mindre ettan för förstagångs-köparen till den större fyran för hela familjen – och allt däremellan, både bostads- och hyresrätter.

Byggherre: IKANO Bostad AB
Arkitekt: Tengbom Arkitekter
Miljöklass: Svanen
Klimatpåverkan: 154 kg CO_2-e/m² BTA för komplett stomme (A1-A5)*. 35 % lägre klimatpåverkan än med Boverkets emissionsfaktorer 2023.

02. Ranagårdsskolan med idrottshall och folkbibliotek, Halmstad

Vi projekterar, tillverkar och monterar betongstommen och stålkomplettering till skolan för cirka 830 elever i årskurs F-9 inklusive träningsskola/särskola. Dessutom ingår tillagningskök, utemiljö och bullerplank och en fullstor idrottshall med läktare för ca 140 personer. Bruttoarean är ca 13800 m². Utanför skoltid kan lokalerna nyttjas av externa föreningar, kulturell mötes-plats och övernattning vid lägerverksamhet. Den blir också en mötesplats för unga efter skoltid och det kommer att finnas ett kombinerat skol- och folkbibliotek i lokalerna.

Byggherre: Halmstad kommun
Arkitekt: Liljewall
Entreprenör: Tage & Söner
Klimatpåverkan: 106 kg CO_2-e/m² BTA för komplett stomme (A1-A5)*. 36 % lägre klimatpåverkan än med Boverkets emissionsfaktorer 2023.

*"Så har vi räknat" - se sid 18-19

03. IKEAs kontor, Älmhult

Till IKEA of Sweden AB:s sortimentutvecklingsverksamhet projekterar, tillverkar och monterar Starka prefabricerad betongstomme med bjälklag och betongpelare. Byggnaden, på 17000 m², skall innehålla olika verksamheter såsom kontor och ytor för produktutveckling – ”workspace” och ateljéer. Flexibilitet är ett ledord för projektet. Ytorna och installationerna ska därför byggas och utformas för förändringar, kompletteringar och ombyggnationer i framtiden. Nybyggnaden ansluter till en befintlig byggnad, där ombyggnad av anslutande fasad och skärmtak ingår.

Byggherre: IKEA Property AB
Arkitekt: Krook & Tjäder Uulas AB
Entreprenör: NCC Sverige AB, Building SE Sydväst
Miljöklass: Breeam outstandning (högsta nivån)
Klimatpåverkan: Redovisas ej då väggar inte ingick i leveransen.

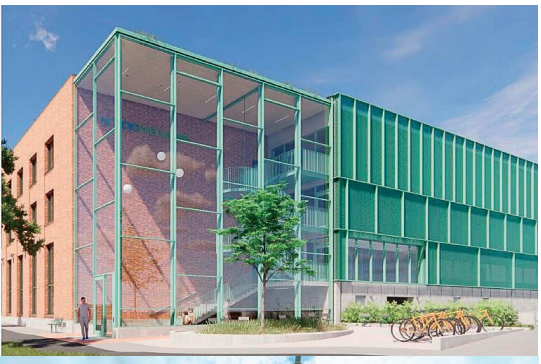

04. Sportcenter/Växthuset, Lund

Sportcentret i Lund är 6 500 m² stor och innehåller gym, idrottshall, gruppträningssalar, padelbanor och garage. Hyresgäst i lokalerna blir Nordic Wellness som, förutom att driva gym och padelhall, upplåter lokaler för idrottsundervisning till närliggande skolor samt till föreningsverksamhet. Anläggningen fungerar som en entrébyggnad in till S:t Larsparken från norr. Den har utformats med hänsyn till parkens natur- och kulturvärden samt till omkringliggande bebyggelse. Starka har projekterat, tillverkat och monterat betongstommen med tillhörande stålkonstruktioner.

Byggherre: Hemsö
Arkitekt: Gestaltningsarkitekt Fojab
Entreprenör: Wästbygg Entreprenad AB
Miljöklass: Miljöbyggnad silver, Sunda Hus
Klimatpåverkan: 136 kg CO_2-e/m² BTA* för komplett stomme. 41 % lägre än med Boverkets emissionsfaktorer 2023.

* *"Så har vi räknat" - se sid 18-19*

Nu skapar vi #greencityline - med hållbara stödmurar och trappor

Genom #greencityline förtydligar vi vår leverans genom att summera hur våra projekt bidrar till hållbar stadsbyggnad, till exempel odlingar för ökad biologisk mångfald, vattenhantering och ökad tillgänglighet.

05. Hållbara vattenmiljöer

Vår verksamhet kan på många olika sätt bidra till hållbar vattenmiljö. Stödmurar kan ingå i vatten-magasin för dagvatten som minskar trycket på avloppsreningsverk som i många städer har upp-nått sin maxkapacitet på grund av bebyggelse eller ökad nederbörd i klimatförändringarnas spår. Dessa magasin kan också bidra till ökad biologisk mångfald i stadsmiljö: vattenlevande växter och djur i eller omkring vattnet – exempelvis sländor, grodor och fåglar.

Starka har också bidragit med kasserade håldäck i ett projekt som återställer livsmiljöer för torskyngel i Hanöbukten utanför Åhus. Det är inte långt ifrån håldäcksproduktionen i Kristianstad.

Bidrag till de globala målen:
Vattendrag i stadsbebyggelse som skyddar mot översvämningar (Mål 13.1) och ger ökad biologisk mångfald med ekosystemtjänster (Mål 15.1).
Återställande av torskrev i havsmiljö (Mål 14.2)

06. Fyrspåret - Malmö-Lund

Södra Stambanan mellan Malmö och Lund byggs ut från två till fyra spår och innebär snabbare resor och möjlighet till utökat hållbart resande i Skåne. I projektet medverkar vi vid ombyggnationerna av stationerna i Burlöv, Åkarp och Hjärup. Utbyggnaden påbörjades hösten år 2017 och vi har levererat blocksteg, plattformskanter och stödmurselement löpande till samtliga stationer sedan april år 2019. Fyrspåret beräknas vara i full drift i december 2023.

Bidrag till de globala målen:
Tågstationers utformning är viktiga för att tillgängliggöra hållbara transportsystem för alla (Mål 11.2).

07. Bara Backar

I Bara ligger bostadsområde Bara Backar – 240 bostäder i form av villor, parhus, radhus och lägenheter, förskolor, lekplatser med mera. Bostadskvarteren har fokus på leklust med härliga grönytor och en tilltalande utemiljö. Till projektet har vi levererat totalt cirka 700 meter stödmurar och markkompletterande produkter i form av blocksteg.

Bidrag till de globala målen:
Gångstråk och terasseringar bidrar till att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla (Mål 11.7) och möjliggör odlingar för ökad biologisk mångfald, s.k. ekosystemtjänster (Mål 15.1).

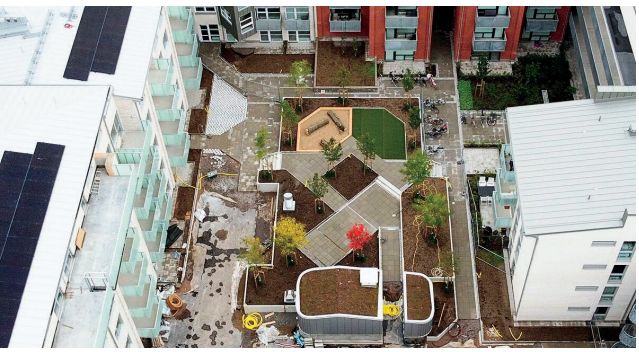

08. Blommande villa-trädgårdar och inner-gårdar

Vi har under året levererat stödmurar och blocksteg till både villaträdgårdar och innergårdar, som bjuder in till grönska. Samtidigt fyller stödmurarna såväl en praktisk som estetisk funktion, genom att jämna ut höjd-skillnader där muren hamnar i blickfånget. Blommor i villaträdgårdar spelar en mycket viktig funktion för bevarandet av vilda pollinerande arter.

Bidrag till de globala målen:
Odlingar för att främja pollinerande arter (Mål 15.1)

Vår **hållbarhetsstrategi**

Vår kvalitets- och miljöpolicy innebär en ständig strävan efter att vara en part som bidrar till att hitta nya produkter och vägar för att skapa en hållbar samtid och framtid för oss, våra barn och miljön.

Alla Starkas medarbetare arbetar tillsammans för att förbättra vår gemensamma kvalitet och miljö i det egna arbetet. I vårt nya ”hållbarhetshjul” pekar vi ut koncernens gemensamma hållbarhetsfrågor som vi delar in i fyra huvudområden: Arbetsliv, Affärer, Produkter och Verksamhet. Sammantaget utgör de förutsättningarna för framgångsrika och hållbara projekt. Strategin är ett direkt svar på vår väsentlighetsanalys genom årlig intressentdialog och verksamhetens identifierade miljörisker och betydande miljöaspekter.

Referens: Kv Parken, Västra Hamnen i Malmö

mars, 2023

Vårt hållbarhetshjul

Arbetsliv

Vår företagskultur genomsyras av hållbarhet och jämlikhet. Våra arbetsplatser är fysiskt, psykologiskt och socialt sunda och utvecklande för alla. Arbetsrelaterade skador och ohälsa förebyggs. Vi välkomnar förändringar och uppmuntrar innovationer som bidrar till ökad hållbarhet, kvalitet och säkerhet.

Vårt bidrag till de globala målen:

- Företagshälsovård, medicinska kontroller och träningsbidrag för hälsosam livsstil och mental hälsa. Stöd vid beroendeproblematik. (Mål 3.4 och 3.5)
- Trygg och säker arbetsmiljö med marknadsmässiga ersättningar och rättvisa avtal oavsett kön och funktionsnedsättningar. (Mål 8.5 och 8.8)
- Utbildningar i hållbar utveckling och livsstil. (Mål 12.8)

Så följer vi upp: Medarbetarenkät och uppföljning av långtidssjukfrånvaro.

Affärer

Vi är en kunnig partner som samverkar för att uppfylla både våra kunders och våra egna hållbarhetsmål i konkurrenskraftiga projekt. Vi lyfter våra leverantörers hållbarhetsarbete. Med fokus genom hela värdekedjan uppfyller vi projektens hållbarhetskrav.

Vårt bidrag till de globala målen:

- Inköpta varor ska produceras resurseffektivt och miljövänligt med anständiga arbetsvillkor. (Mål 8.4 och 8.8)
- Vi eftersträvar att köpa in återvunna varor – ökad cirkuläritet. (Mål 8.4)
- Vi uppmuntrar våra leverantörer och kunder att bidra till en värld utan nettoförstöring av mark. (Mål 15.3)

Våra erbjudanden:

- Bostäder, transportsystem och grönområden för alla. (Mål 11.1, 11.2 och 11.7)
- Klimatsäkrade konstruktioner och dagvattenhantering i utomhusmiljö. (Mål 13.1)
- Odlingsmöjligheter i bebyggd miljö. (Mål 15 .9)

Så följer vi upp: Leverantörsuppföljningar. Kundintervjuer, klimatkalkyler och miljö-certifieringar i projekt.

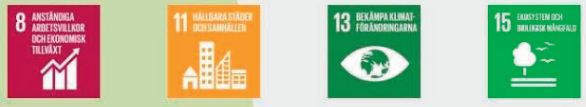

Produkter

Genom hållbar produktutveckling realiserar vi våra egna och våra kunders klimatmål. Vi optimerar produktsammansättningen med slimmade element av rätt betongkvalitet på rätt plats i byggnaden.

Vårt bidrag till de globala målen:

- Vi implementerar våra egna kunskaper och extern expertis för att utveckla hållbara produkter. Det gör vi genom tvärfunktionella team, forskningssamverkan och nätverk. (Mål 9.5)
- Vi utvecklar våra produkter med syfte att använda naturresurser effektivare. (Mål 12.2)
- Vi ökar spårbarheten för att möjliggöra framtida återbruk av våra betongelement – ökad cirkularitet. (Mål 12.2)

Så följer vi upp: Miljövarudeklarationer (EPD:er) på alla produkter. Andel återbrukade produkter.

Verksamhet

Vi utvecklar vår produktion och montage i nära samverkan med produkt-utveckling och projektgenomförande. Vi förbättrar våra recept så att vi kan förse produktionen med optimala betongblandningar.

Vårt bidrag till de globala målen:

- Produktions- och fastighetsutveckling för lägre energiförbrukning från rena källor och varsam vattenanvändning. (Mål 9.4)
- Anpassning av produktionsmetoder för betong med lägre klimatpåverkan – effektivare användning av naturresurser. (Mål 12.2)
- Vi hanterar kemikalier ansvarsfullt. (Mål 12.4)
- Vi utvecklar våra produktionsmetoder med syfte att minska spillet. Vi återanvänder och återvinner det spill som uppstår – ökad cirkularitet. (Mål 12.4 och 12.5)
- Regelbundna uppföljningar och redovisning av vår miljöpåverkan - miljöaspekter. (Mål 12.6)

Så följer vi upp: Mängd cement per producerad mängd betong. Energi- och avfallsmängder. Andel återvunnen betong av ballast. Riskvärdering av kemikalier. Mängd naturgrus.

STARKA

Hållbart arbetsliv

Att alla medarbetare ska kunna gå hem efter dagen lika friska som när man kom till arbetet ligger högt på Starkas agenda. Vi eftersträvar också att ta tillvara våra medarbetares tillgångar och ge möjlighet till utveckling.

Säker och hälsosam arbetsplats
Ju fler arbetsmiljöincidenter som rapporteras, desto större möjlighet att förbättra säkerhetskulturen. Den totala incidentsrapporteringen har ökat med nästan 10 % jämfört med året innan och antalet olyckor med sjukfrånvaro är något längre (2 jämfört med 3). Vi har utvecklat arbetet i IA rapporteringssystem som gör det möjligt att göra det lättare och göra en bättre bedömning och utredning av incidenter.

Långtidssjukfrånvaron, dvs andelen sjukdagar över 15 dagar, har i snitt legat strax över målet på 1,5 % men vi arbetar aktivt med insatser för att hitta tillfälliga alternativa arbetsuppgifter för att medarbetare ska återgå i någon from av arbete tidigare och kunna använda den arbetsförmågan som finns.

Under året har vi även implementerat vår visselblåsarfunktion som numera finns tillgängligt både internt och externt för att lämna synpunkter eller information om olämpligt beteende.

Tillvarata medarbetares tillgångar
Under 2021 genomfördes ledarskapsutvecklingsprogram för både företagsledningen och produktionsledning för alla bolagen. Dessa ledarutvecklingsprogram har slutförts under 2022 och chefer på olika positioner i bolaget har tillämpat sina nya kunskaper.

Vi jobbar strategiskt med att hitta våra yngre talanger som kan växa in i nya roller, under 2022 har 5 personer bytt yrkeskategori från yrkesarbetare till tjänstemän.

Två medarbetarenkäter är genomförda under 2022 bland annat med fokus kring säkerhetskulturen på Starka. Svarsfrekvensen var över 85 % och mer än 50 % av de svarande kan rekommendera Starka som arbetsgivare. Resultatet för motsvarande fråga 2021 var 41 % och värdet för 2022 är en avsevärd förbättring mot föregående år.

Personalomsättningen har under året varit i god balans. Det ökande antalet nyanställda yrkesarbetare beror på att vi har utökat verksamheten i vår fabrik i Arboga. Andelen avslutade bland yrkesarbetare är jämn med tidigare års genomsnitt.

2022	Nyanställda	Avslutade
Yrkesarbetare	21 %	17 %
Tjänstemän	10 %	5 %

Hållbarhet, jämlikhet och inkludering som genomsyrar företagskulturen
Under 2022 genomfördes en omfattande internrevision inom kvalitet och miljö. Syftet har varit både att identifiera förbättringsmöjligheter, men stor vikt har också lagts vid att förklara och resonera kring frågorna både under revision och uppföljning. På så sätt har kunskap och kännedom om områdena lyfts inom alla delar inom verksamheten.

Strategiska workshops inom klimat, hållbarhet och de globala målen har hållits med ledningspersonal inom alla verksamheter. Kommunikation av arbetsmiljö-, kvalitets- och hållbarhetsinformation görs regelbundet via mejlutskick, intranätet och informationsskärmar.

För att uppnå bättre jämställdhet mellan könen har vi haft stort fokus på att rekrytera in fler kvinnliga medarbetare till fabriken i Arboga och under 2022 har 10 kvinnliga medarbetare börjat hos oss.

Vår HR-chef Ingrid Tjersland satt i juryn för årets jämställdhetspris på Betonggalan 2022. Priset gick till ”Sila Snacket” som är ett initiativ som arbetar med attityder i byggbranschen med påvisad stor genomslagskraft.

POLICYS FÖR AFFÄRSETIK OCH ARBETSMILJÖ
Läs mer i vår Uppförandekod och i vår interna arbetsmiljöpolicy om hur vi agerar etiskt hållbart i hela verksamheten genom att följa lagar och regler och stödja mänskliga rättigheter. Vårt antikorruptionsarbete består av att arbeta med våra leverantörer på ett ärligt och rättvist sätt och att inte acceptera mutor.

Reportage: Från ax till limpa

Följ med på en produktionsresa där våra kompetenta medarbetare berättar om sina arbetsdagar på vår betongelementfabrik i Kristianstad.

Betongstation
Låt oss presentera Mikael Sandin, som tillsammans med sina medarbetare blandar betongen till alla våra element.

Betongstationen beskrivs ofta som hjärtat i vår produktionsverksamhet. De olika avdelningarna beställer betong efter krav och specifikation kopplat till respektive betongelement och betongstationen ser till att rätt krav efterföljs.

Då gjutning pågår från tidig morgon till midnatt arbetar teamet i skift. Man ansvarar också för att beställa hem råvarorna - cement, ballast och tillsatsmedel. Tvätt, skötsel och underhåll av betongstationen ingår också i ansvaret samt provtagning av betongen.

Elementproduktion
Vi tar oss vidare till produktionen av de slakarmerade produkterna och möter samordnare Jerry Strand. Produktionen består av väggar, RD-plattor, balkonger, pelare och balk med mera och planeringen är noggrann.

Tillsammans med planerare och produktionsledare bedrivs ett gediget arbete med full koll på läget, där flexibilitet och förberedelse är viktiga nyckelord. En gång i veckan har teamet även ett större planeringsmöte för full kontroll på veckans aktiviteter.

Dagliga morgonmöten, koll på ritningar och kontroll av rätt material på respektive produktionsplats ingår också i arbetsuppgifterna.

Efterbehandling
Genc Puka och hans kollegor har ett stort ansvar i slutskedet av produktionen. Här avlägsnas formmaterial för urspårningar eller andra eventuella formrester. ”Vi slipar eller spacklar för att uppnå rätt kvalitet på våra element ut till kund”, berättar Genc.

Efter uppnått resultat lastas elementen på byglar för vidare transport ut till lagergården. Hundraprocentiga produkter är största fokus under arbetsdagarna och kollegorna är eniga: ”Den absolut roligaste och mest intressanta utmaningen är att fixa till eventuella problem som uppstått i produktionen och få till de där perfekta produkterna”, avslutar Genc.

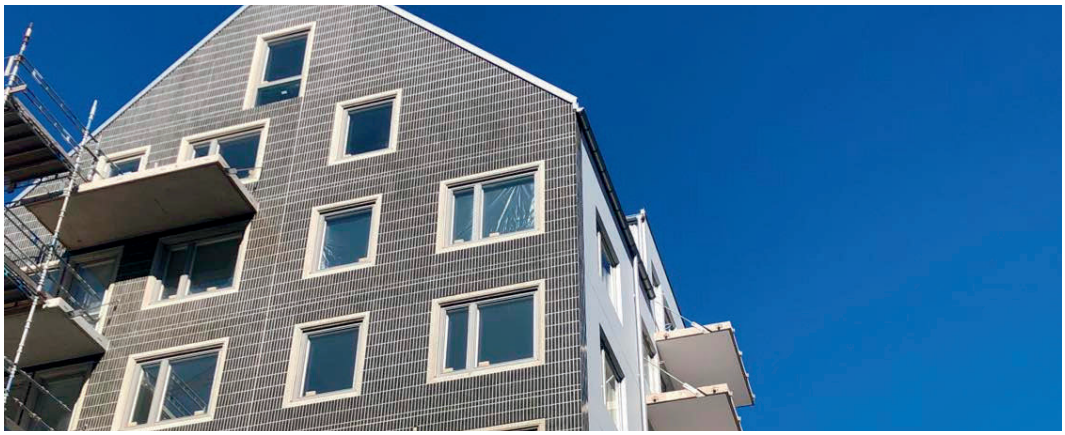

Referens: Kv Parken, Västra Hamnen i Malmö.
På en gavel i projektet har vi gjort våra första tester av slimmade ytterväggar.

Framtidsspaningar

Starka Betongprodukters produktionschef Fredric Johansson om utvecklingspotentialen för våra stödmursprodukter:

"Vi märker en ökad efterfrågan på våra ”gröna” produkter, där vi använder oss av klimatförbättrad cement*. Kan vi konstruera våra stödmurar så de väger mindre men fortfarande klarar av samtliga konstruktionskrav? Det tillsammans med bättre och mindre mängd klimatförbättrad cement samt mindre armering innebär utvecklingspotential".

Lyckad **försäljning**

Magnus Dahl är en av Starka Betongprodukters omtyckta medarbetare i Ängelholm. Han arbetar som innesäljare och med ansvar för transporterna. ”Det roligaste är kontakten med alla våra härliga kunder samt det goa teamet vi är i Ängelholm”. Utmaningar kommer med alla jobb och Magnus ser framförallt arbetet med att hitta kostnadseffektiva lösningar till kunderna som det han brinner för mest. ”Det gäller både våra produkter och transporterna”. Framtiden är positiv, om än med en respekt och en förståelse för omvärldsläget. ”Jag tror att vi kommer att lyckas med vårt försäljningsarbete. Och våra infrastrukturprodukter kommer nog hamna i störst fokus under det kommande året”, avslutar han.

Att **utvecklas** inom bolaget

Lucas Karlsson har varit anställd på Starka Betongprodukter i Ängelholm i tre år och började sin resa i produktionen som inhyrd under en föräldraledighet. Inledande arbetsuppgifter omfattades av service, kontroll och avsyning, provtagning samt skötsel av blandarstationen i Ängelholm. I år har Lucas gått en betongkurs - Betongklass II-E, för att kunna ta över rollen som ansvarig för inköp och teknik i Ängelholm. ”Det är mycket intressant och jag lämnar även en tillfällig roll som samordnare under tiden som vi rekryterade en ny produktionschef. Samtidigt har jag varit behjälplig vid blandarstationen samt med fortsatt kontroll och avsyning”.

**"Så har vi räknat" - se sid 18-19*

Hållbara affärer

”Med samverkan i tidigt skede och gemensamma mål tillsammans med kunder, kan vi göra stor skillnad.”, Peter Weidemanis, VD Starka Betongelement om möjligheten att sänka klimatpåverkan i projekt.

Vi ser en ökad andel husprojekt där våra kunder ställer krav på både klimatkalkyler redan i offertskedet ihop med krav på hållbarhets-certifieringar. Samtidigt börjar pågående projekt omfattas av lagkravet om klimat-deklarationer. För de flesta av våra kunder är klimatfrågan högt upp på agendan. Idag kan vi snabbt leverera klimatberäkningar i alla projekt-skeden och för hela byggprocessen från rå-material till montage med våra egna produkt-EPD:er.

Samtidigt har vi själva börjat ställa krav på våra leverantörer. Under året har utmaningarna med materialbrist och höga priser gjort att utvecklingen mot fler val utifrån miljöaspekter och ökad cirkuläritet har fått stå tillbaka. En glädjande utveckling är att 4 av 5 av våra leverantörer har EPD:er på sina produkter. Det underlättar sammanställningen av verksam-hetens totala klimatpåverkan. Slutsatserna blir mer exakta och effekten av olika åtgärder blir mer träffsäkra.

Utformning av projekt för ökat positivt avtryck
Anna Neuhauser är arkitekt och kreativ ledare hållbar stad i det egna bolaget Neuhauser Arkitektur AB. Hösten 2022 fick vi äran att sitta ner med henne på hennes kontor i Malmö och diskutera framtidens gröna och hållbara städer samt våra stödmurar.

Anna om betongen som material och stöd-murar som produkt i den hållbara staden: ”För att driva hållbarhetsarbetet framåt är det viktigt att även säkerställa klimatförbättrad betong i projekten på mark, där certifieringarna ligger lite efter. Många valda miljöcertifieringar sträcker sig ofta inte längre än till byggnad-erna. Utvecklingen att hitta system för dag-vattenhantering inom fastigheten uppmuntrar också att prioritera gröna ytor i platåer med stödmurar som suger upp och fördröjer dagvattnet, istället för större hårdgjorda ytor av betong. Att utforma L-stöd med olika funktioner och gynna ekosystemtjänster för gård och mark har en stor utvecklingspotential och ger spännande möjligheter". #greencityline

Vårt klimatmål på projektnivå: …att senast 2025 halvera våra projekts klimatpåverkan jämfört med 2018.

Starkas Hållbarhetschef Sara Brantvall föreläste på Svensk Betongs och LFM30:s nationella betongseminarium. Tillsammans med Johanna Nordström, hållbarhetschef på fastighetsutvecklaren Resona, presenterades hur samverkan mot lägre klimatpåverkan kan gå till. Ett räkneexempel med klimatförbättrad betong, byte från massivplattor till håldäck, loftgångar trä istället för betong och tunnare innerväggar och ytterskivor visade på potentialen att halvera stommens ursprungliga totala klimatpåverkan från 202 till 108 kg CO_2-e/m²BTA. Det är också nära Resonas måltal för hela byggnaden där stommen beräknas stå för ca 100 kg CO_2-e/m²BTA.

Resona AB:s Hållbarhetschef Johanna Nordström (överst) och Arkitekt Anna Neuhauser (nederst), Neuhauser Arkitektur AB, har båda bidragit med insikter till vårt hållbarhetsarbete för både hus och stödmurar.

Hållbar verksamhet

I år fokuserar vi på att redovisa vår verksamhets sammanlagda klimatpåverkan. Vi räknar med utgångspunkt av Green House Gas (GHG) Protocol. Vår totala klimatpåverkan uppgår till 25 400 ton koldioxidekvivalenter, vilket är 9 % lägre än jämförelseåret 2018. Läs mer om hur vi har räknat på s. 18-19 *

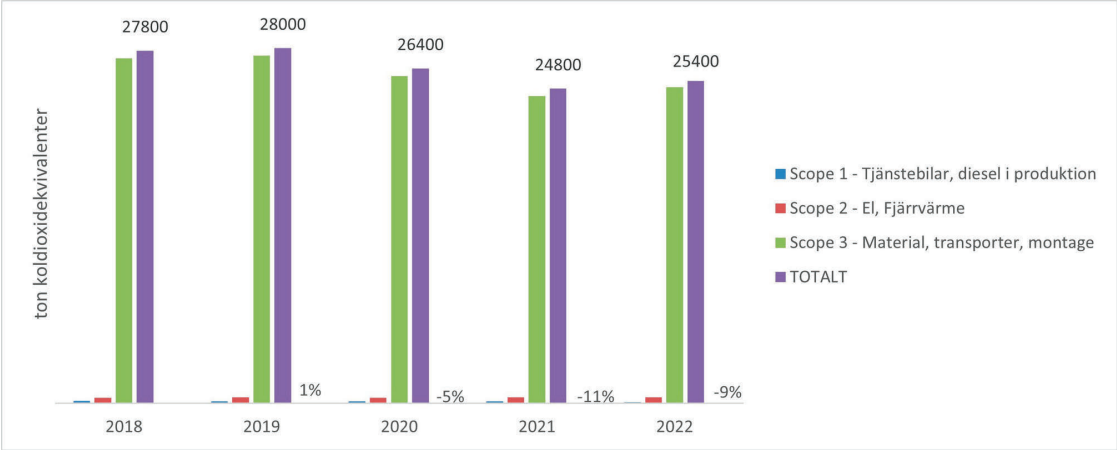

Vårt klimatmål på verksamhetsnivå: …att senast 2045 vara klimatneutrala i hela värdekedjan.

Scope 1 står för mindre än 0,5 % av verksamhetens totala utsläpp. Genom att införa HVO diesel till truckar och elbilar som tjänstefordon så har scope 1 halverats sedan 2018.

Scope 2 – el och fjärrvärme, ligger på ca 2 % av verksamhetens sammanlagda klimatpåverkan. Ca 7 % av elförbrukningen i vår fabrik i Kristianstad kom från egenproducerad solel under 2022.

Scope 3 står för 98 % av verksamhetens sammanlagda klimatpåverkan. Störst inverkan har cementen med 65 %. Armering och ingjutningsgods i stål med 22 % och transporter och montage med 9 %.

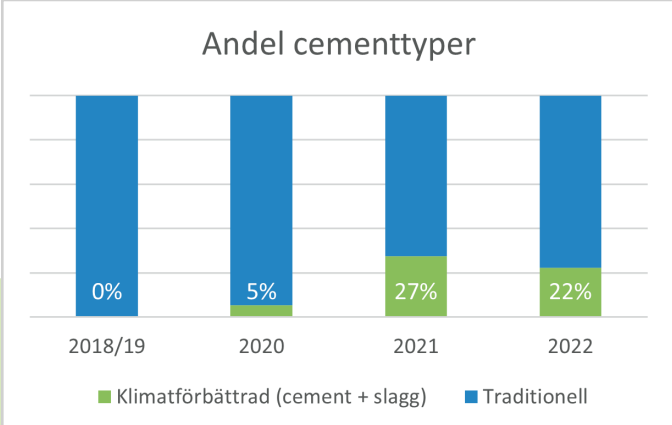

Klimatförbättrad betong

Den största minskningen av hela vår verksamhets klimatpåverkan har skett genom att byta ut en del av cementen mot slagg som har betydligt lägre klimat-påverkan än cement. Sedan 2021 har nästan var femte av våra produkter gjutits med klimatförbättrad betong. Vi har summerat klimatpåverkan av alla våra betongprodukter sedan 2020. Genom att byta ut en del cement mot slagg har vi undvikit utsläpp av cirka 2700 ton koldioxidekvivalenter. Läs mer under "Cementens klimatpåverkan" på s. 19 i "Så har vi räknat"*.

Verksamhetens **klimateffektivitet**

Det är uppenbart att verksamhetens sammanlagda klimatpåverkan ökar, ju mer vi producerar. Därför tittar vi också på vår ”klimateffektivitet”. Den definierar vi som klimatpåverkan per mängd betongblandning för hela verksamheten.

Minskningen sedan 2018 från 195 till 182 kg koldioxidekvivalenter per ton betongblandning motsvarar en ökad effektivitet på 6 %. Det beror delvis på andelen cement som bytts ut mot slagg, men också på vilka produkter vi har tillverkat och av vilken betongklass, då det avgör hur mycket cement som ingår i receptet. Det varierar alltså med verksamhetens produktmix.

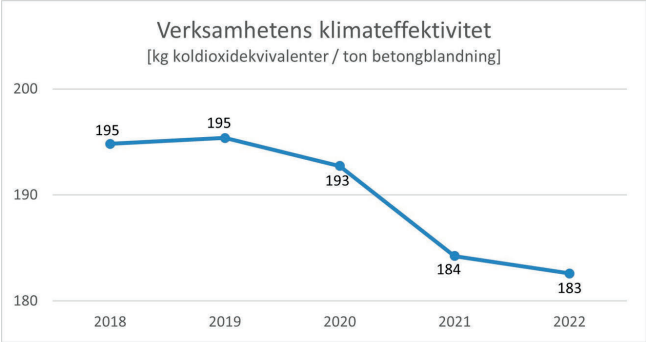

Vår Färdplan

För att ytterligare fortsätta att minska klimatpåverkan har vi analyserat vilka åtgärder som ger störst effekt och rangordnat dem utifrån kostnad och komplexitet att genomföra. De åtgärder som för tillfället har störst effekt, men som måste ske med bibehållen säkerhet i produktion och kvalitet på slutprodukten:

- Öka andelen blandningar där cement byts ut mot slagg.
- Minska mängden cement i betongblandningarna med bibehållen produktkvalitet
- Minska mängden betong i byggnaderna.

* Så har vi räknat

BTA = Bruttoarea. Summan av alla våningsplans area och mäts från byggnadsdelarnas utsida.
EPD=Miljövarudeklaration - environmental product declaration.
CO_2-e=Koldioxidekvivalenter.

Klimatpåverkan på **verksamhetsnivå**

Vi har utgått från vår organisations förutsättningar och standarden GHG protocol[1]. Vissa avvikelser kan förekomma från standarden och alla data har summerats i våra egna excelfiler. Verktyg och resultat har interngranskats men har inte granskats av tredje part. Resultaten av våra beräkningar begränsas av respektive metod för datainsamling och begränsas av hur varje EPD eller emissionsfaktor har tagits fram. Resultaten är därför ungefärliga. Följande förutsättningar och avgränsningar har vi gjort per scope:

Scope 1

Tjänstebilar[2]: Utdrag från logg i bolagets lönesystem.
Diesel i produktionen (truckar)[2]: Köpt mängd i leverantörsportal.

Scope 2

Köpt el- och fjärrvärme[3] i våra fabriker med kontor och **egen produktion av solel[3] f**rån portaler. Emissionsfaktorerna inkluderar klimatpåverkan av infrastruktur.

Scope 3

Cementblandningar (cement + slagg)[4] och fyllnadsmaterial[3] (stenkross, grus och stenmjöl): Summerade mängder från våra betongrecept i blandarstationer. Tillsatsämnen ingår inte.

Armering, ingjutningsgods, isolering och formmaterial[4] [5] : inköpta mängder uppgivet från leverantörer 2022. Klimatdata för 2018 till 2021 är extrapoleras genom viktning av betongmängd och data från 2022. betongblandning. 9 av 13 leverantörer har tredjepartsgranskade EPD:er. Fönster, som ibland monteras i fabrik ingår inte i beräkningen.
Transporter från fabrik och montage[4]: Uträkning baserat på våra egna EPD:er, genomsnittliga avstånd och summan av alla material.

[1] "The Greenhouse Gas Protocol – A corporate accounting and reporting standard. Revised edition. "World Business Council for Sustainable Development" och "World Resources Institute"
[2] Emissionsfaktorer från Naturvårdsverkets verktyg från 2020, "Well to wheel".
[3] Emissionsfaktorer IVL:s EPD-verktyg, version 3.1.2, materialutvinning och produktion (A1-A3), och transport (A4).
[4] Emissionsfaktorer från tredjepartsgranskade EPD:er, materialutvinning och produktion (A1-A3), och transport (A4), enligt enligt EN 15804:2012.
[5] Generiska emissionsfaktorer från Boverkets databas, materialutvinning och produktion (A1-A3), och transport (A4)

*

Cementens **klimatpåverkan**

Våra huvudsakliga åtgärder för att sänka klimatpåverkan av våra betongprodukter har skett genom användande av vår leverantörs produkter av "traditionell" respektive "klimat-förbättrad cement" från vår huvudleverantör. Nedan redovisar vi klimatdata som står till grund för våra beräkningar. Siffrorna gäller för faserna A1-A4 - råvaruutvinnging, transport och produktion enligt bilden nedan. EPD:erna resultat begränsas av standardens avgränsningar och de antaganden som görs och redovisas i respektive EPD.

Traditionell cement

Leverantörens benämning: Kompositcement, CEM II/A-M (S-LL) 52,5 N
Klimatpåverkan, GWP-total (A1-A3): 642 kg CO_2-e/ton
Referens: NEPD-3757-2696-EN, Tredjepartsgranskad EPD enligt ISO 14025 och EN 15804 + A2, publicerad av EPD Norge.

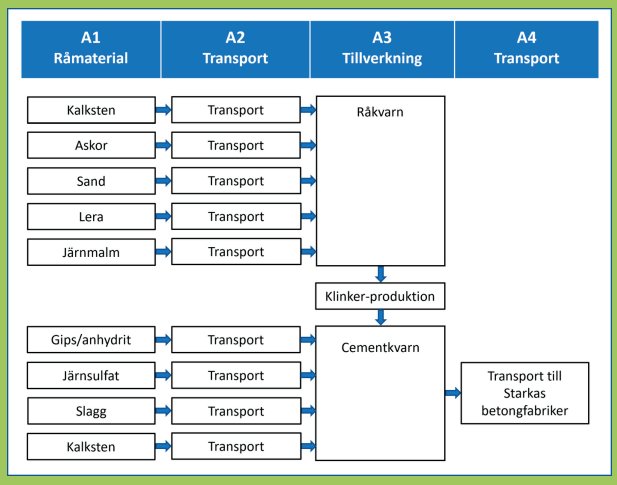

Klimatförbättrad cement (cement + slagg)

Leverantörens benämning: Miljöcement, CEM II/B-S 52,5 N
Klimatpåverkan, GWP-total (A1-A3): 509 kg CO_2-e/ton
Referens: NEPD-2206-1013-NO, Tredjepartsgranskad EPD enligt ISO 14025 och EN 15804 + A2, publicerad av EPD Norge.

Våra produkters **klimatpåverkan**

Våra EPD:er görs med Svensk Betongs verktyg, ISO 14025 och EN 15804 + A2, publicerad av EPD Norge. Vår senaste EPD för stödmurar är gjord i det nyutvecklade programmet ”Resurshuben” som ges ut av IVL på uppdrag av Svensk Betong. I årets hållbarhetsrapport har vi gjort dotter-EPD:er med leverantörens uppdaterade cement-blandningar, samt tagit hänsyn till byte av ballast och uppdaterat recept. Dotter-EPD:er som endast interngranskas, görs genom att modifiera utgivna EPD:er. De modifieringar som gjorts i redovisningen presenteras i sammanställningen av våra resultat.

I våra **klimatförbättrade produkter** är klimat-påverkan 35-40 kg CO_2-e lägre per ton produkt genom att använda klimatförbättrad cement. Förutom cementblandningen så är alla andra beståndsdelar i produkterna oförändrade i beräkningen, t ex armering och isolering.

EPD:erna begränsas av standardens avgränsningar och de antaganden som görs och redovisas i respektive EPD. Bland annat råmaterial, inklusive spill/kassaktioner, och använd energi ingår i beräkningarna.

Klimatkalkyler i **projekt**

Produktionsfasen (A1-A3), transport till byggarbetsplats (A4) och montage (A5) ingår i kalkylen. Kalkylen gäller komplett stomme utan takstolar. Beräknad med mängder från slutlig projekteringsmodell och Starkas EPD:er med Starkas kalkylmall.

Referens: Åhus Seaside, Åhus

Hållbara produkter

”Hållbar produktutveckling realiserar våra egna och våra kunders klimatmål”, säger vår hållbarhetsstrategi. I praktiken innebär det slimmade produkter av rätt betong-kvalitet och rätt plats i konstruktionen.

Under året har Starka Betongelement startat ett utvecklingsteam med representanter från olika avdelningar, från försäljning och konstruktion, till produktion och montage. I gruppen, som leds av Starkas biträdande konstruktionschef Ida Crabbe, utvärderas och utvecklas allt ifrån arbetssätt till produktutveckling. I den tvärfunktionella gruppen finns förutsättningarna att låta hållbarhet och klimatfrågor finnas med som en röd tråd.

I praktiken är det många frågor som ska hanteras för att hitta lösningar som förenar effektivitet, innovation, minskad klimat- och miljöpåverkan med ett lönsamhetsfokus. ”Det handlar om att ta små steg för att säkerställa att det fungerar praktiskt i verksamheten och är kostnadseffektivt”, säger Ida Crabbe. Ett viktigt exempel med potential till stor klimatnytta är tunnare ytterskivor där vi sett att det fungerar i praktiken.

Ida Crabbe, biträdande Konstruktionschef

Nätverk och bransch-organisation

Starka deltar aktivt i Svensk Betongs hållbarhets- och teknikutskott, tillsammans med representanter från många andra företag i betongbranschen. Många frågor bidrar till att möjliggöra hållbar produktutveckling och underlätta framtida återbruk. En viktig fråga som har följts ingående under året är den svenska cementkrisen med problematiken kring miljötillstånd för kalkstensbrytning på Gotland.

I teknikutskottet bevakas och hanteras frågor kring hur olika normer och standarder påverkar betongbranschen. Man diskuterar även vilka branschgemensamma frågor som kan drivas i Svensk Betongs regi, t ex brand-provning av olika elementtyper, kvalifikations-provning av betongrecept med alternativa bindemedel, m.m. Branschöverskridande frågor diskuteras med andra bransch-föreningar, t ex fogning/fogbredder med Fogbranschen, målningsanvisningar för betongelement med Måleribranschen. I teknikutskotten hanterar man även uppdatering av ”Betonghandboken”.

I hållbarhetsutskottet har man bland annat granskat uppdateringar av hållbarhets-certifiering för byggnader och arbetat med införandet av branschgemensam GTIN (Global Trade Item Number), eller ”streck-koder” med tillhörande digital information för ökad spårbarhet för betogelement.

Starka är medlemmar i LFM30, Malmös lokala färdplan för en fossilfri byggbransch, där vi är aktiva i gruppen för hållbara byggnads-material. Engagemanget påverkar vårt klimatmål och vi redovisar våra årliga klimatutsläpp till LFM30.

"Från kalk till balk" - våra EPD:er

Nu har vi EPD:er både för stödmurar och betongelement. Vår nya stödmurs-EPD är framtagen med IVL:s nya verktyg ”Resurshuben” där Starka har deltagit som piloter. Det är den första utgivna EPD:n i Sverige där upptag av koldioxid, karbonatisering, finns med under användningsfasen (B1). Våra EPD:er finns som ett genomsnitt av verksamheten både med klimatförbättrad och traditionell betong, vilket vi redovisar här. Vi tar vid behov fram projektspecifika EPD:er. Läs mer om hur vi har räknat på s. 18-19 *

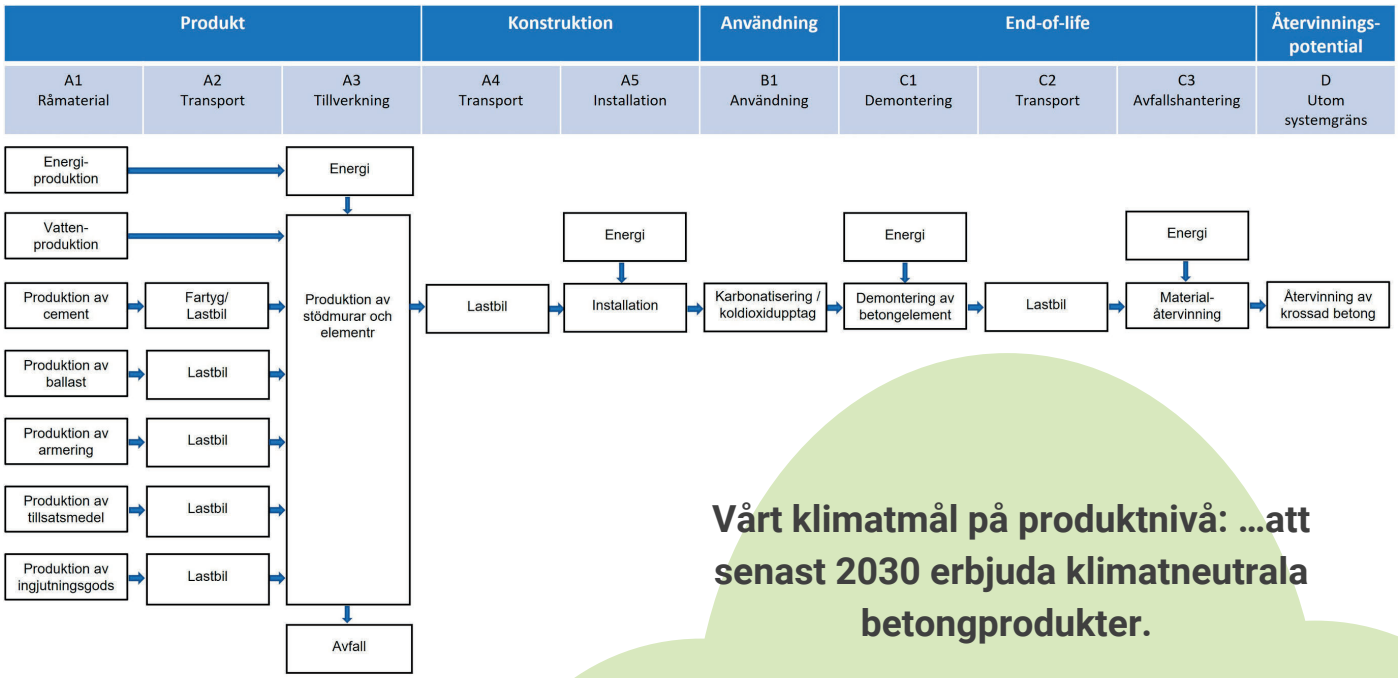

Vårt klimatmål på produktnivå: …att senast 2030 erbjuda klimatneutrala betongprodukter.

Målet är ambitiöst och för att nå det arbetar vi oss fram i steg. För att branschen ska eftersträva lägre klimatpåverkan på sina produkter har bransch-organisationen Svensk Betong tagit fram ”Vägledning Klimatförbättrad betong, utgåva 2”, där betongprodukter delas in i fyra klimatförbättrade nivåer i jämförelse med ett branschgenomsnitt för icke klimatförbättrade produkter för A1-A3 (råmaterialframställning, transporter och tillverkning). Våra klimatförbättrade produkter där bland annat cement är ersatt med slagg uppnår lägst nivå 1 (10 % minskning jämfört med typiskt värde) och upp till nivå 3 (30 % minskning).

Klimatpåverkan av våra stödmurar

Klimatpåverkan i A1-A3 och B1 [kg CO_2-ekv/ton betong]

EPD-nummer: NEPD-3895-2854-SE	Traditionell betong	Klimatförbättrad betong
Produktion (A1-A3)	154	128
Användning (B1)	-5	-5

Klimatpåverkan av våra betongelement

Klimatpåverkan i A1-A3 [kg CO_2-ekv/ton betong]

Trad = Traditionell betong. Utgiven EPD uppdaterad med nya lägre värden för EPD från cement-leverantören (NEPD-3757-2696-EN). Klimatförb = Klimatförbättrad betong med miljöcement. [1] Uppdaterad på grund av byte av ballast; [2] Uppdaterat recept

Kontor, bostäder, skolor, hotell				Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Nivå 4	
Produkt	EPD-nummer	vct_{ekv}	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka
Inomhus, torr miljö XC1											
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,40	Trad: 156[1]	120	Klimatförb: 114[1,2]	110		95		<80	
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,50	Trad: 156[1] Klimatförb: 114[1,2]	105		95		80		<70	
Massiva förspända plattor (DF)	NEPD-2601-1320-SE	0,50	Trad: 169	165		145	Klimatförb: 141	130		<110	
Massiva slakarmerade plattor (D)	NEPD-2723-1420-SE	0,50		165	Trad: 152	145		130	Klimatförb: 127	<110	
Sandwichvägg (RW)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		210		185	Trad: 173	165	Klimatförb: 149	<140	
Halvsandwich (VI)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		185	Trad: 173	165	Klimatförb: 149	145		<125	
Balk slakarmerad (RB)	NEPD-2721-1420-SE	0,45		180	Trad: 171	160	Klimatförb: 145	140		<120	
Pelare (RP)	NEPD-2722-1420-SE	0,50		215	Trad: 203[1]	190		170	Klimatförb: 167[1,2]	<145	
Väggar (RV)	NEPD-2723-1420-SE	0,50	Trad: 152	140	Klimatförb: 127	125		110		<95	
Utomhus, fuktig miljö XC3											
Balkonger	NEPD-2720-1420-SE	0,45	Trad: 198	190	Klimatförb: 171	170		145		<125	
Loftgångar	NEPD-2720-1420-SE	0,40	Trad: 198	190		175	Klimatförb: 171	155		<130	

Parkeringshus och industrier				Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Nivå 4	
Produkt	EPD-nummer	vct_{ekv}	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka
Fuktig miljö, XC3											
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,40	Trad: 156[1]	125		115	Klimatförb: 114[1,2]	105		<85	
Massiva förspända plattor (RD/F)	NEPD-2601-1320-SE	0,50	Trad: 169	165		150		130		<110	
Sandwichvägg (RW)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		210		190	Trad: 173	165	Klimatförb: 149	<140	
Balk slakarmerad (RB)	NEPD-2721-1420-SE	0,45		180	Trad: 171	160	Klimatförb: 145	140		<120	
Pelare (RP)	NEPD-2722-1420-SE	0,50		215	Trad: 203[1]	190		170	Klimatförb: 167[1,2]	<145	
Väggar (RV)	NEPD-2723-1420-SE	0,50	Trad: 152	140	Klimatförb: 127	125		110		<95	

Reportage: Hållbarhet i alla led

Hållbarhet behöver genomsyra hela vår verksamhet för att vi ska kunna nå våra mål. Allt från nya investeringar och arbetsmetoder, till anammande av nya IT-system och verktyg, blir viktiga. Som ISO-certifierat företag har vi en vana av att arbeta med "ständiga förbättringar".

Utbyggnaden av vår elementfabrik i Arboga har haft ett stort hållbarhets- och arbetsmiljöfokus och hjälper oss att ta Starka in i framtiden. I elementfabriken i Arboga har vi gjort några större investeringar för en säkrare arbetsmiljö. Med en dominoform kan man gjuta åtta innerväggar samtidigt. Armeringen monteras liggande och väggarna gjuts stående. Effektivt och säkert samtidigt.

Den så kallade ”brödrosten” är en ny station i efterbehandlingen i Arboga. Här bearbetas elementen stående och likt en brödrost kan de flyttas i höjdled. Man kan också arbeta på två höjder samtidig utan vare sig lift eller stege. ”När Starka kom till oss var det med en helt annan infallsvinkel. Hur kan vi förbättra arbetsmiljön på vår efterbearbetning på våra betongelement. Det var ett helt nytt sätt att se på saken”, säger Erik Säfsten, VD på Dendro Lift som utvecklat stationen.

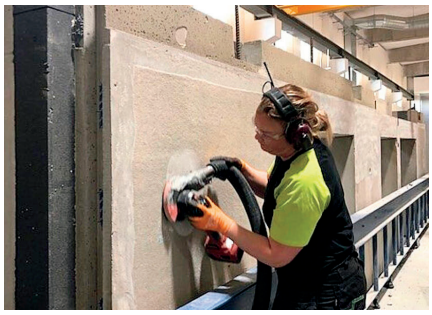

En gammal förrådsbyggnad vid vår fabrik i Ängelholm har fått ge plats åt en ny lageryta för stödmurar. Självklart återbrukar vi så mycket rivningsmaterial vi bara kan, bland annat som fyllnadsmaterial i den nya konstruktionen. Efter inledande miljöinventering och sanering av miljöfarligt avfall sattes rivningsarbetet igång och materialet sorterades metodiskt för återvinningsändamål.
På bilden: Fredric Johansson, AO-chef Starka Betongprodukter.

Säkerhet är förstås en förutsättning för våra IT-system då det är en sårbar del av verksamheten. Att utnyttja den digitala infrastrukturen till verksamhetsutveckling ligger högt upp på agendan. En viss IT-ovana inom organ-isationen fick fart under pandemin då vi var tvungna att anpassa oss till digitala samarbeten. "Vi försöker att inte göra Big Bang och flytta allt, utan ta det i små steg - teasers, som får verksamheten att själv vilja. Exempelvis vår e-tjänst för leverantörer. Vår inköpsavdelning ligger långt framme med att testa de olika verktyg som finns inbyggda i de nya systemen.
På bilden: Göran Hårsmar, IT-chef Starka AB.

STARKA
FRISTADS

Intressentdialog

Som ett led i att välja rätt strategiska inriktning inom bland annat hållbarhet, så sammanställer vi en årlig intressentdialog. Hur den går till är beskrivet under **"Dialog"** för respektive intressent. **"Vilka hållbarhetsfrågor borde Starka arbeta med"** är den huvudsakliga frågan. Vi har också beskrivit kort hur vi idag **"hanterar"** frågan.

Ägare och styrelse

Dialog mellan ägare inom styrelse och ledning · Ledningens genomgång · Ägardirektiv
Hållbarhetsfrågor: Klimatpåverkan · Kundnöjdhet och kvalitet · Arbetsmiljö och hälsa · Medarbetarutveckling · Minskad energianvändning · Hållbarhetskrav i leverantörled · Långsiktig ekonomisk avkastning · Avfallsminimering och återvinning · Delaktighet i sociala omvärldsfrågor
Hantering: Affärsplaner och strategier · Klimat- och hållbarhetsmål med affärsnytta · Stöd till sociala omvärldsprojekt

Samhälle/Myndighet/Kommun

Dialog genom Kommunala tillsynsbesök med dialog kring verksamheten · Revisioner av våra certifieringar med Nordcert, ISO 9001 och 14001
Hållbarhetsfrågor: - Miljöpåverkan i närområdet, t ex utsläpp till vatten, luft och buller · Identifiering av miljöaspekter och arbete med ständiga förbättringar enligt ISO-metodik · Närvaro av hållbarhets-frågor som genomsyrar organisationen
Hantering: Uppföljning av miljöpåverkan · Bevakning av lagkrav och standarder · Kemikalieloggningssystem · Egenkontrollplaner.

Leverantörer och underentreprenörer

Dialog: Avtalsförhandlingar · Regelbunden dialog
Hållbarhetsfrågor: Avtal med Starka där hållbarhetskrav definieras · Leverantörer vill leverera hållbara lösningar tillsammans Starka
Hantering: Avtal och uppföljning med leverantörer.

Branschorganisationer och hållbarhetsforum

Dialog: Starka deltar med represent-anter i teknik-, arbetsmiljö- och hållbarhetsutskotten i Svensk Betong · Medverkan i Malmös lokala klimatplan LFM30
Hållbarhetsfrågor: Klimatkrav och klimatredovisning som överträffar lagkrav och branschstandard · Klimatrapportering · Digitala följesedlar · Harmonisering av krav standarder · Förebygga olyckor
Hantering: Klimatredovisning · Produktuveckling · Ordning och reda i fabrik och på byggarbetsplats

Medarbetare – nya och nuvarande

Dialog genom Medarbetarsamtal · Medarbetarenkät · Skyddsronder · Universitetssamarbete · Respons på sociala medier · Dialog med fackklubbar
Hållbarhetsfrågor: Belastnings-ergonomi · Säkerhetskultur · Inkluderande arbetsplats · Kompetensutveckling
Hantering: Befattnings- och funktionsbeskrivningar · Uppförandekod · Onboarding · Närvaro på sociala medier · Informativ hemsida · Medverkande i universitets- och högskolekurser · Marknadsföra Starkas vilja att rekrytera medarbetare med hållbarhetsintresse.

Kunder

Dialog i våra projekt dagligen · Årlig kundundersökning · Reaktioner på sociala medier · Feedback på offerter · Kontraktsförhandling
Hållbarhetsfrågor: Partner i projektutveckling med gemensamma hållbarhetsmål · Leverera enligt kvalitets-, beständighets- och hållbarhetskrav · Klimatkalkyler i offertskede och klimatdeklarationer · Hållbarhetscertifieringar · Klimatanpassade produkter i enlighet med kundens projektkrav och klimatmål · Optimera betongstommar (ej hybridstommar)
Hantering: Kontrakt och samverkan · Systematisk hantering av projektspecifika krav med verifikat för hållbarhetscertifieringar och klimatkalkyler och -deklarationer · ISO 9001/14001, Nordcert, EN1090 · EPD:er · Produkter i ”Byggvarubedömningen” och Svanens databas · Informativ marknadsföring på sociala medier

Grannar

Dialog vid eventuell störningsanmälan · Fabrikerna i Ängelholm och Kristianstad ligger nära bostadsområden.
Hållbarhetsfrågor: Att våra fabriker är goda grannar och att vi inte stör närmiljön via buller, och utsläpp till luft och vatten.
Hantering: Grannsämjan är god och utan klagomål · Verksamhet utomhus (leveranser) sker till största delen dagtid på vardagar · Snabb hantering av eventuella klagomål · Bevakning och uppföljning av lagkrav.

Länksamlingar

Starkas hållbarhetssida med strategi, EPD:er och annan hållbarhetsrelaterad dokumentation

Starkas uppförandekod

Färdplan för klimatneutral konkurrenskraft - Betongbranschen

LFM30 - Lokal Färdplan Malmö

Certifikat miljöledning enligt ISO14001 och kvalitetsledning enligt ISO9001